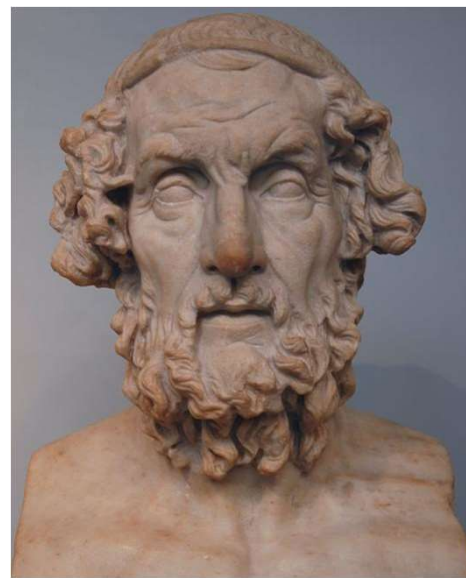

Unitatea 3 - Practica medicală în antichitate

Universitatea Aristotel din Salonic

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

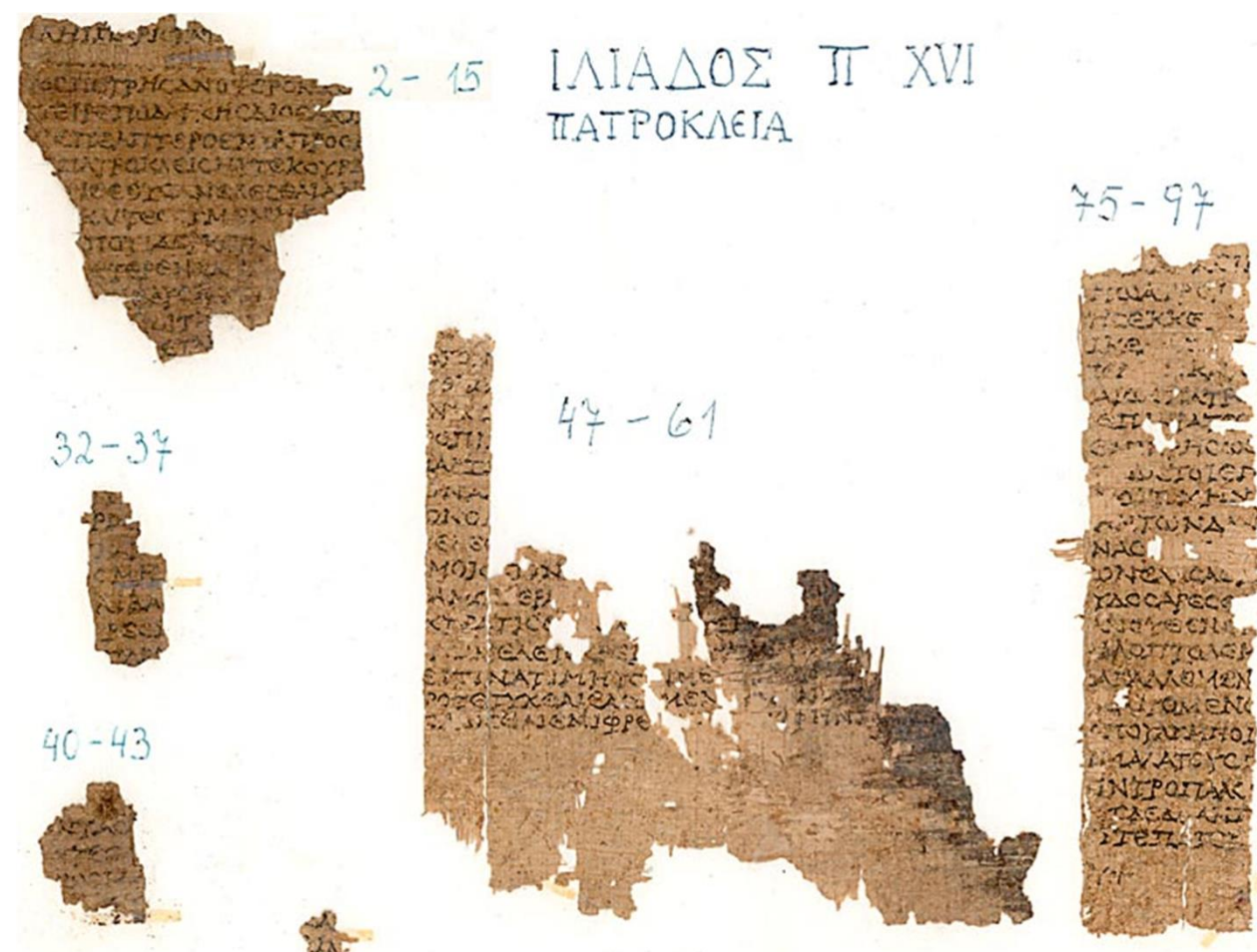
Medicina în vremurile lui Homer

- **Homer despre medicină ? pentru a-și arăta capacitatea poetică NU capacitatea sa medicală**
- **Civilizația miceniană descrisă (1580-1200 î.Hr.) elements cu elemente culturale din epoca lui Homer era era necunoscută a informațiilor medicale descrise**
- **Totul este posibil, chiar și minuni**

Medicină religioasă și teocratică:

- **furia zeilor, cauza bolii**
  - **zeii vindecă, ritualuri pentru a le potoli**
-
- **Presupunerea că Homer a fost medic - nicio dovadă**

MS 2628
Homer: The Iliad XVI:2 - 14, 32 - 37, 40 - 43, 47 - 61, 75 - 91. Egypt, 1st c. BC - 1st c. AD

Manuscris al Iliadei în papirus (sec. I î.e.n. - sec. I d.Hr.) găsit în Egipt, situat acum în Bibelmuseum, Münster, Germania

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Eroi cu abilități medicale

Machaon și Podalirius: copiii lui Asclepius

- nu sunt menționate virtuți de război
- „vindecători buni”: au învățat arta medicală de la tatăl lor

- Arctinus: “To one of them, his father gave lighter hands, to extract arrows from the flesh, to cut flesh and to heal wounds. To the other one, he granted the ability to recognize and understand the unseen within the human body and to heal the incurable”
- Machaon = “surgeon”, Podalirius = “internal medicine”

2018-1-ES01-KA203-050606

Asclepius - Asclepieia

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Asclepius

- Fiu al lui Apollo
  - Tatăl lui Machaon și Podalirius
  - Dumnezeu? Erou? Muritor?
  - Elevul centaurului Cheiro
-
- Vindecat cu medicamente / chirurgie / scandări
  - El chiar a înviat, Pluto s-a mâniat, e ucis de Zeus
-
- Tine întotdeauna o tijă unde un șarpe este înfășurat
  - Bagheta = sprijină și permite medicilor să se odihnească
  - Șarpe = simbol al reînnoirii și întineririi

Asclepius

Închinată în Asclepieia

Asclepieia = centre de tratare a templelor

Complexe uriașe constând din:

Clădiri pentru

- tratament
- găzduire
- divertire (teatre, stadioane, arte spectacolului, hipodromuri, biblioteci etc.)

Templul lui Asclepius

«Katagogion» („hotel”)

Tholos / Thymele

Avaton (unde Dumnezeu trebuia să trateze pacientul)

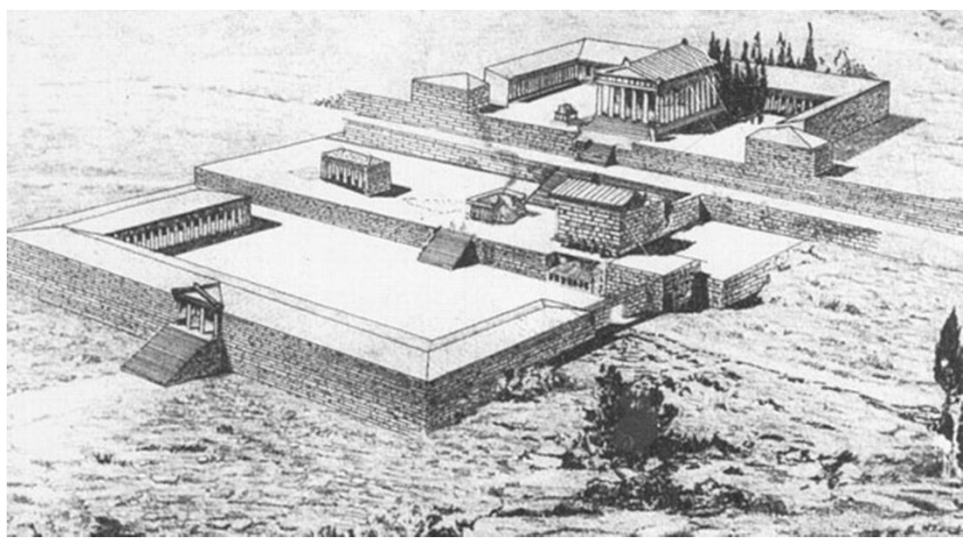

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Asclepius

Procedură:

- purificare preliminară (bai, abstinerea de la alimente / bauturi)
- noptare în Avaton așteptând un vis terapeutic
- apariția marelui preot pretinzând a fi Asclepius și aplicarea metodei terapeutice

Asclepius

Terapeutică:

Apariția vindecătorului / zeului, însoțită de un șarpe sau un câine

Cura cu

- atingere
- medicament
- intervenție chirurgicală
- bandați

Câinele a lins adesea rana.

Cel mai adesea vindecat:

- orb
- surd
- paralizat
- suferă de insomnie

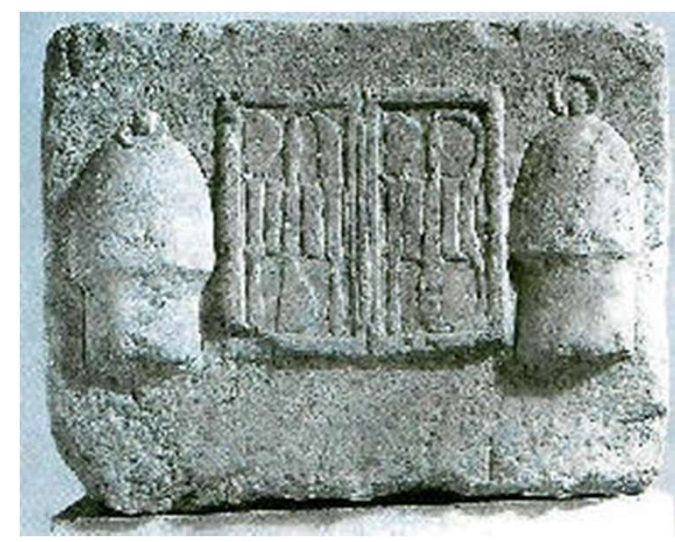

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Filozofii presocratic

Nimeni nu era medic

Explorarea lumii

Utilizarea observației și a logicii

Întrebare: care este substanța primară?

Empedocle: 4 elemente: aer, apă, pământ și foc

4 puteri sau calități corespunzătoare (rece, umed, uscat și cald)

Prin urmare:

Cald + umed = Aer

Rece + umed = Apă

Cald + uscat = Foc

Rece + uscat = Pământ

Epoca hipocratică

Școlile medicale existente

Școala Knidos

Mai în vârstă

Clasificarea bolilor:

7 boli ale bilei

12 boli ale vezicii urinare

4 boli ale rinichilor

4 ciudățenii

3 tetani

4 icter

3 ftize

Observație simplă

Descrierea simplă a simptomelor

Școala din Cos

Evidențierea caracteristicilor comune în boli

Descrierea exactă și sistematică a simptomelor

Prognoză

HIPPOCRATE

Principalele caracteristici ale medicinei hipocratice

- 1) Împotriva oricărei explicații supranaturale pentru cauza bolii: cauze naturale ale fiecărei boli
- 2) Natura = principalul factor terapeutic. Cea mai bună metodă = utilizarea „contrariilor”
- 3) „Dieta” = modul în care o persoană ar trebui să-și organizeze viața (mâncare, somn, exerciții fizice, sex etc.)
- 4) Observare = principala metodă de diagnostic

Principalele învățături hipocratice

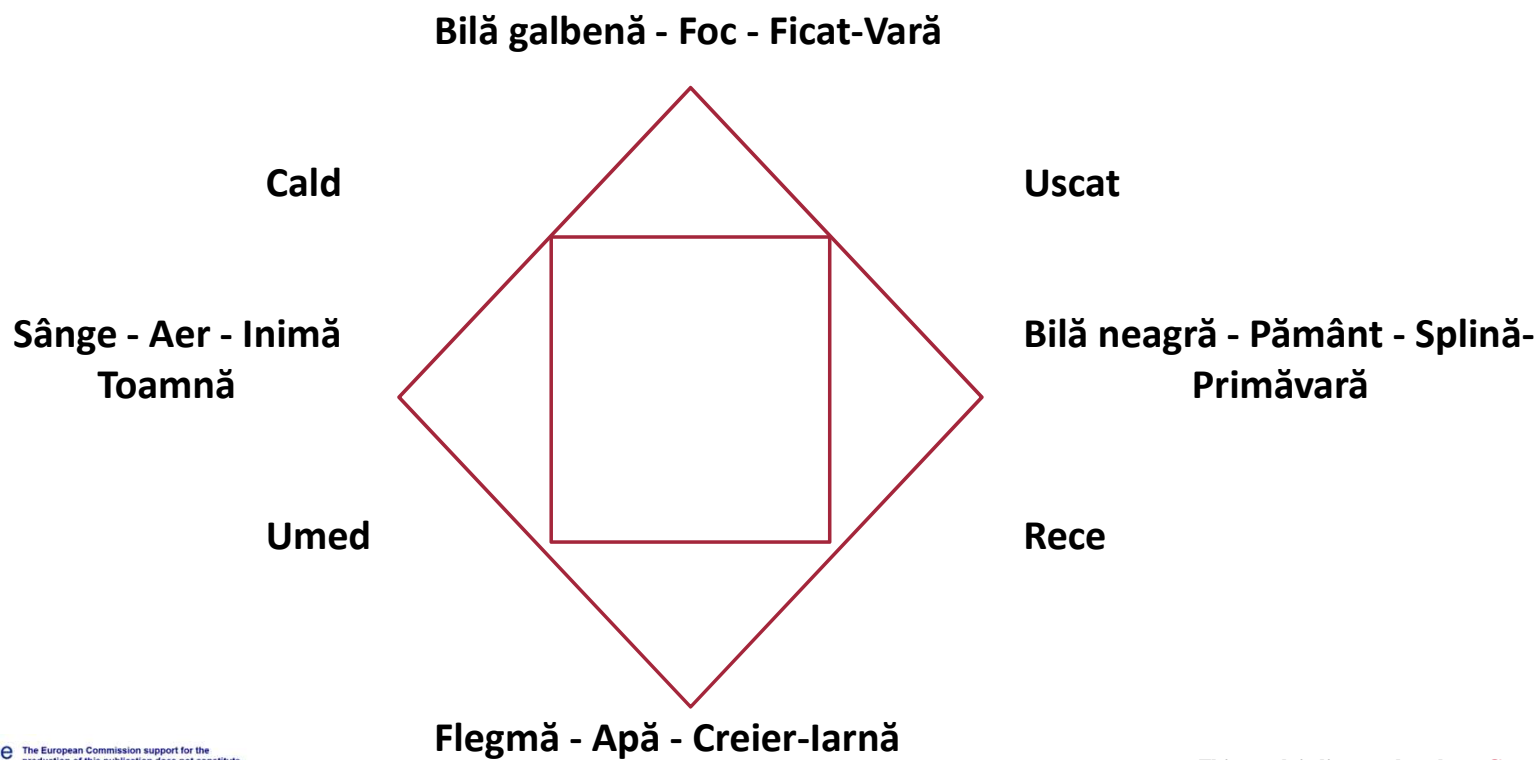
- Începutul decuplării medicinei de credințele teocratice:
- «Cu boala numită sacră, iată cum este: nu cred deloc că această boală este mai divină decât restul bolilor sau mai sacră. Cred că pentru aceasta există o cauză naturală ca și pentru restul»

Necesitatea unei interpretări logice pentru etiologia bolilor
Noul sistem de „fiziologie” și „medicină internă”

- 4 elemente de bază (aer, foc, pământ, apă)
- 4 umori (sânge, bilă galbenă, bilă neagră, flegmă)
- 4 organe legate de cele 4 umori (inimă, ficat, splină, creier)
- 4 calități legate de umor (cald, uscat, rece, umed)

Căldură = agent vital

Pneumă = necesară pentru fiziologie

Ficatul: creează sânge, vivificat în inimă cu „căldura înnăscută” existentă

Pneumă: vivificată în inimă, pentru funcții senzoriale și motorii

Creierul = centrul gândirii, mișcării și simțului

Cauza bolilor = Dezechilibru umoral

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Etiologia dezechilibrului umoral

- Cauza principală = mediu
- Temperamentul (starea fizică / mentală a fiecărei persoane)
- Ereditate (!!)

Mediu:

- climă	- lumina soarelui
- sol	- apă
- anotimp	- obiceiuri alimentare
- vânturi	

Ereditate: prima apariție a factorului ereditar (de exemplu, epilepsie = o boală care trece de la o generație la alta)

Metoda clinică hipocratică

Clasificarea bolilor:

După distribuție: epidemic / endemic / sporadic

După curs: acut / cronic

"Protocol"

Istoricul medical

- 1) Examinare clinică: cercetare a corpului, inclusiv postură, hrană, culoarea feței, miros, digestie, modificări evidente ale viscerelor, excreții (transpirație, fecale, vărsături, exectorații, urină).**
- 2) Pentru urină: verificați cantitatea, culoarea, mirosul, existența reziduurilor sau a nebuloasei**
- 3) Verificarea temperaturii cu mâna pe piept**
- 4) Verificarea pulsului**
- 5) Palparea pacientului**
- 6) Auscultație:**
de exemplu, în pleurită: sunet de frecare în acumularea de secreție în plămâni: zgomot

Factori de diagnostic / prognostic

- Frecvente (influențând toți locuitorii unei zone)
- Personal (influențând un anumit pacient)
- Uzual

A) Corpuri stelare (Pleiade, Arcturus etc.)

Cunoștințe de bază astronomice și meteorologice = necesară ☐ localizarea stelelor = metoda de definire a anotimpurilor

B) Anotimpuri

Fiecare sezon a avut condiții meteo standard. Regularitatea favorizează sănătatea ≠ neregularitatea favorizează boala. Regularitatea vremii, rezulta boli cu progresul așteptat = mai ușor de gestionat (crize previzibile) prog prognostic mai precis

Tipologia anotimpurilor: iarna ridică flegma, primăvara crește sânge, vara ridică bila galbenă și toamna ridică bila neagră, rezulta regularitatea a întărit tipologia în timp ce neregularitatea a complicat mult

1. Comune

C) Zona de reședință

Fiecare zonă are trăsături specifice cu impact asupra temperamentului rezidenților

Exemplu:

„Locuitorii dintr-o regiune muntoasă, accidentată, înaltă și udată, în care schimbările anotimpurilor prezintă contraste puternice, sunt probabil de mare fizic, cu o natură bine adoptată pentru rezistență și curaj, iar aceștia posedă nu puțin sălbăticie și ferocitate”(Aeruri, ape, locuri 24)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

2. Personale

A) Vârstă

Boliile specifice „preferă” vârste specifice.

Reacție diferită la aceeași boală de către pacienți de vârstă diferită în prognostic diferit

Copii = mai vulnerabili

B) Sexul

Femeile reacționează în mod diferit față de anumite boli.

Anumite boli apar doar la femei (de exemplu, isterie)

C) Istoria familiei

Unele boli au fost moștenite de la o generație la alta

D) „Dieta”

Planul dietetic, exercițiile fizice, băile, obiceiurile de somn, activitatea sexuală etc. ☑ afectează temperamentul

Instrumentele antice de diagnostic / prognostic

Cele 5 simțuri

1) Olfacție

Imposibil de descris mirosul de urină, fecale, ulcere sau respirație ☒ utilizați numai pentru verificarea faptului că ceva nu este în regulă

2) Gust

Șapte tipuri diferite de gust ☒ pentru a diferenția transpirația

3) Audierea

Pentru evaluarea respirației, tusei și flatulenței

Auscultația (de mică importanță pentru Galen)

Utilizare principală: în timpul conversației dintre pacient și medic (evaluați capacitatea de a articula, nuanța și calitatea vocii, voința sa de a răspunde sincer)

4) Atingeți

Utilizare în sfigmologie, verificarea temperaturii și palparea zonei toracice / abdominale

Instrumentele antice de diagnostic / prognostic

Cele 5 simțuri

5) Vedere

Utilizați pentru a examina pacientul:

Examinați:

- urină și fecale
- pupile de ochi
- postura adormita
- culoarea obrazilor
- unghii
- culoare & uscarea pielii
- osecarea ochilor și a limbii
- prezența sângelui
- amigdalele și pasajele nasului

Utilizați pentru a studia mediul pacientului:

Examinați:

- camera și casa pacientului
- orașul
- zona de reședință
- vânt, apă, sol etc.

Instrumentele antice de diagnostic / prognostic

Palpare

Medici hipocrati: pentru diferențierea viscerelor

Aretaeus din Capadocia (sec. II d.Hr.): pentru diagnosticarea ascitei și a abcesului peritoneal

Diagnosticul ascitei la Aretaeus:

„Prin aplicarea mâinii și împingerea părții inferioare a abdomenului: deoarece fluidul se va deplasa în alte părți”

Diagnosticul abcesului peritoneal la Aretaeus:

„Dacă colecția nu poate fi găsită sub pleură, aceasta înseamnă că peritoneul suferă. Dacă se aplică palparea, mâna s-a scufundat în corp ”

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Instrumentele antice de diagnostic / prognostic

Auscultația

Utilizare hipocratică pentru diagnosticarea empiemului

«Empyema» = colecție de puroi în torace (cel mai frecvent), uter, vezică urinară etc.

Cauza:

- datorită introducerii unui corp străin în plămâni
- datorită peripneumoniei sau pleuritei preexistente

Simptome preliminare: febră, frisoane, durere în torace, cu senzație de povară

Simptome: febră (mai mare noaptea), ochi roșii, transpirație, tuse, unghii convexe, edem la extremitățile inferioare, anorexie

Instrumentele antice de diagnostic / prognostic

Auscultația

Utilizare hipocratică pentru diagnosticarea empiemului

Tehnici de diagnostic:

-Scuturare și auscultație (sunet de renunțare) ? lichid în hemitorax

-Dacă nu se aude sunet la agitare ? palparea toracelui: empiemul există în partea umflată și dureroasă

Tratament

Toracostomie și drenaj cu ajutorul tubului

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

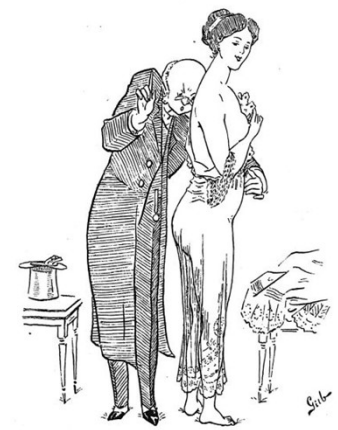

LA MÉDECINE HUMORISTIQUE

Dessin original

PAR GILB

AUSCULTATION FINE

J'entends... du silence respiratoire.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Instrumentele antice de diagnostic / prognostic

Uroscopie

Surse

- Hipocratic De urinis
- Galen De urinis
- De semnis ex urinis
- Magnus of Emesa (III-IV c. AD) De urinis
- Stephanus Athenaeus sau Alexandrinus (~ 550-620)
- De urinis
- Scholia in Magni sophistae librum de urinis
- Theophilus Protospatharius (sec. VII sau IX d.Hr.)
- De urinis

Si multe altele...

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Terapie hipocratică

„Mai întâi, nu face rău”

«Ce medicamente nu vindecă, bisturiul se poate vindeca. Ceea ce bisturiu nu vindecă, focul poate vindeca. Ceea ce focul nu vindecă, trebuie considerat ca fiind incurabil »Aforisme VII, 87 și IV, 608

Trei factori pentru un tratament de succes:

- boală vindecabilă
- pacient cooperant
- medicul recunoscut

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

- Dieta (hrană pentru ameliorarea digestiei și facilitarea evacuărilor)
- Utilizarea rezonabilă a medicamentelor
- Intervenție chirurgicală
- Trepanări
- Paracenteza toracică și drenajul abcesului
- Hemoroizi
- Amputări
- Ortopedie
- Embriotomie
- Operații ginecologice
- Operații oftalmologice
- Boli ale nasului (de exemplu, polipi)

Hemostaza: utilizarea plantelor medicinale, tencuieli reci, ridicarea membrelor, bandaj presante și cauter

Traumatism și chirurgie osoasă: dezvoltare. Suturi sau pansamente uscate. Dacă s-ar fi produs ruptura, supurarea era de dorit

Cunostinte bune de osteologie

Tehnică excelentă de bandajare și resetare a unui os

„Nu este așa ceva grozav să te descurci cu o mână spartă: este, să spunem, meseria fiecărui medic”

Perioada elenistică

Alexandria: înființată în 332 î.Hr. de Alexandru cel Mare

Sub Ptolemeile (succesorii lui Alexandru): economic, artizanal, centru de afaceri, adăpost pentru filozofi, artiști, cărturari și medici)

Permișiunea de a efectua disecții

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Perioada elenistică

Herodot: „Egiptul este plin de medici” și „Egiptenii, împreună cu libienii, sunt cei mai sănătoși oameni)

Permisiunea de a efectua disecții și poate (??) asupra oamenilor vii: „în realitate nu este inuman să sacrifici câțiva infractori pentru a găsi remedii pentru oamenii nevinovați” (Celsus)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Herophilus:

Anatomist (doar fragmenta din textele sale)

Discernământ între nervi și vase de sânge

Discernământul vaselor limfatice (acestea conțin sânge și lapte)

Discernământ între artere și vene

Discernământ între creier și cerebel

Creierul = organul principal al sistemului nervos

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Medicina are nevoie de trei tipuri de cunoștințe:

- cunoștințe despre sănătate: anatomie, fiziologie
- cunoștințe despre boli: medicină internă
- cunoașterea elementelor generice: terapeutică

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Utilizarea pulsului / dietei

Tratament bazat pe experiență și observație clinică

Numeroase medicamente

Un medic bun este calificat atât în teorie, cât și în practică

Un medic excelent este cel care spune diferența dintre posibil și imposibil

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Erasistratus

Fiziolog

Studiul nervilor și vaselor de sânge

„Triple-web” (triplokia) = prezența și relația a trei elemente în fiecare organ (nervi, artere și vene)

Descrierea inimii și a supapelor

Descrierea ficatului

Teoria pneuma = inhalare-> aer către partea stângă a inimii → transmis către întregul corp ca „spirit vital” / aer către creier, ca „pneuma psihică”, transmis către corp pentru mișcare și simț

Nu teoriei umorale hipocratice

Da stereopatologiei (sediul bolilor se află în organele solide)

Nu la puls, cathartice, sângerări, clisme

Da pentru câteva medicamente, lipitori, cauter, cataplasme, dietă.

Medici alexandrini

3 tipuri de metode terapeutice

Cura de slabire

Medicamentele

Chirurgie (subtipuri: flebotomie, cauterizare, trefinare etc.)

Herophileans: dezvoltarea ginecologiei chirurgicale și obstetricii

Erasistratei: chirurgie invazivă și traumatologie

Hemostază: măsurile hipocratice s-au găsit insuficiente

- utilizarea venezeției pentru hemostază (cu interceptarea artificială a sângerării în zona hemoragiei)
- primele rapoarte de ligatură
- tampoane ferme

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Chirurgi alexandrine

Surse pentru 14 chirurgi

Exemple:

Menodor (Erasistratean, prima jumătate a sec. I d.Hr.)

Într-o fractură a craniului, a tăiat și a îndepărtat partea osoasă care a pătruns (medicii hipocratici au așteptat până la supurație externă)

Filoxen (~ 150/100 î.Hr.)

A discernut 2 tipuri de cancer:

- **cancere „ascunse” cu ulcer (în uter și intestin)**
- **cancere „ulcerate”**

Menes din Sidon (~ 50 î.Hr.-10 d.Hr.)

- **Chirurgia creșterilor**
- **Boli ale zonei ombilicale**
- **Fistule**
- **Creează o dalta specială pentru litotomii**

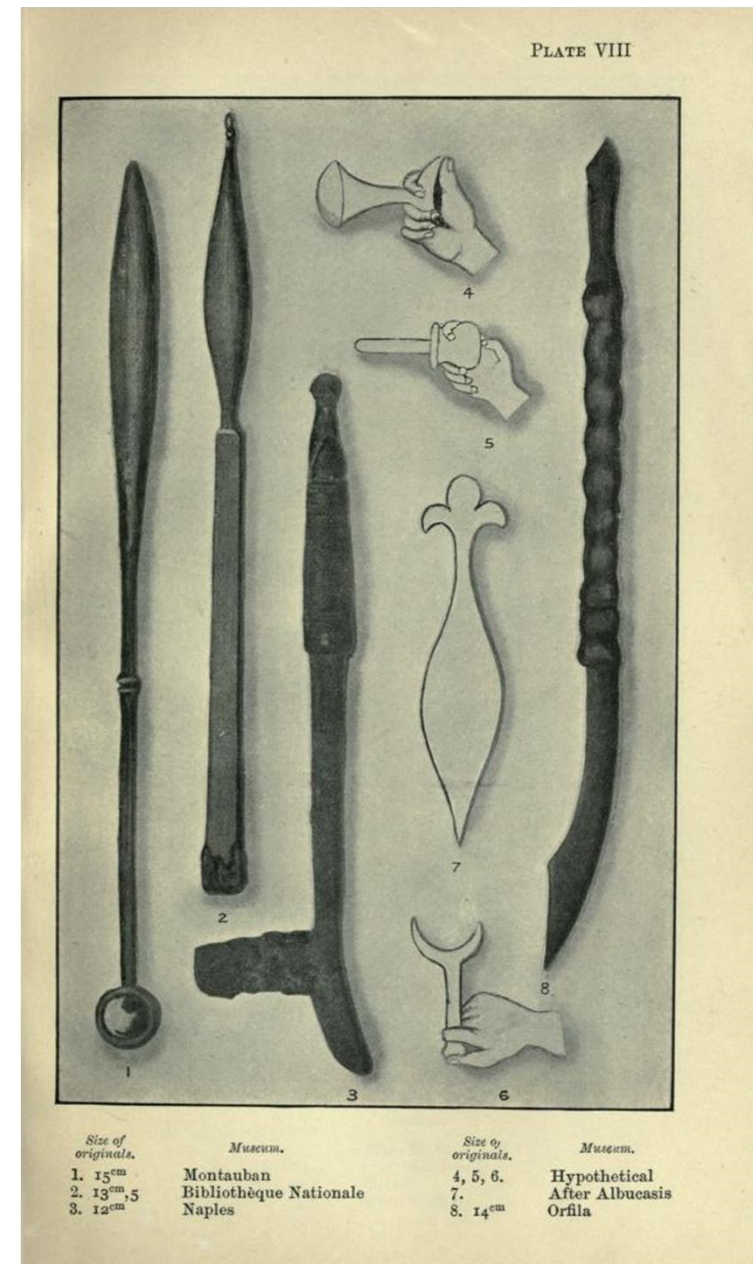

Ammonius (~50 BC-10 AD)

Pietre în vezică și litotripsie

«Dar dacă o astfel de piatră în vezică este suficient de mare și are un astfel de aspect, aceasta ar putea fi extrasă numai cu aalezarea gâtului vezicii urinare. Acesta este motivul pentru care cineva ar trebui să o rupă. Ammonius, găsitorul metodei de mai sus, purta numele de „litotomist”. Operația se face în felul următor: un cârlig convex este aplicat pe piatră într-un mod care ține piatra ferm, pentru a evita căderea înapoi în vezică. Apoi, luăm un instrument de grosime medie, cu capăt subțire, dar contondent. Îl îndreptăm către piatră și îl rupem dintr-o parte cu o singură lovitură. Trebuie să fim foarte atenți, astfel încât instrumentul să nu ajungă la vezică sau la orice parte a pietrei sparte pentru a provoca răni »

Nr. 4 este mai aproape de descrieri

Medicina romană

Cucerirea Alexandriei de către romani = sfârșitul perioadei elenistice (33 î.Hr.)

Roma = capitala nouă

Medicină moștenită de etruscii locali

Medicina primitivă

Cauza bolilor: zei și demoni

Cură: rugăciuni și invocații

Augury - divinație hepatică

Utilizarea ierburilor medicinale (în principal nap) și vinul / dezvoltarea igienei

Romanii se temeau că medicii greci înrobiți îi vor otrăvi

Galen

Caracteristicile unui medic:

- cunostinte excelente despre:
  - teoria medicală generală
  - metode terapeutice
  - metode specializate de diagnostic al entităților patologice specifice
  - înțelegerea componentelor de bază ale corpului uman și organizarea lor în structuri

Galen

Componente de bază: patru umori, patru elemente și patru calități (teoria hipocratică).

- **Patru calități: inerente structurilor anatomice;**
- **Structuri anatomice: organizate în două forme:**
  - **în homoiomeri sau părți uniforme (cum ar fi mușchiul, osul și cartilajul)**
  - **în părți organice sau organe (cum ar fi inima, ficatul și plămâni)**

Toate părțile corpului au un anumit krasis sau un amestec de patru calități elementare.

Krasii pot varia de la o parte la alta și de la persoană la persoană, dar există o stare optimă, necesară pentru sănătate.

Galen

Corpul poate fi împărțit în trei sisteme funcționale principale:

- 1. Creierul, măduva spinării și nervii; acestea sunt responsabile de funcțiile motorii și senzoriale**
- 2. Inima și arterele; acestea sunt responsabile pentru puterea vitală și pentru păstrarea căldurii înăscute**
- 3. Ficatul și venele; acestea sunt responsabile pentru nutriția tuturor părților corpului.**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

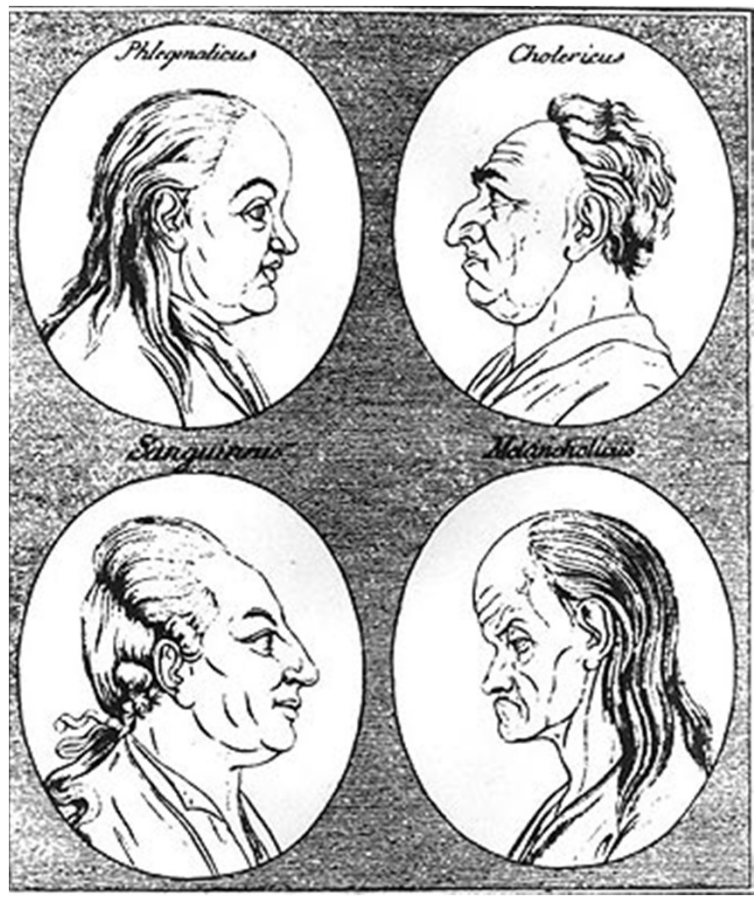

Teoria umoral-patologică a lui Galen

- 4 elemente
- 4 calități
- 4 umori
- 4 organe
- 4 caractere / temperamente

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Galen

Teoria pneuma

Pneumă: purtătorul vieții și regulatorul puterilor

Trei tipuri de pneuma:

Psihic (scaun = creier, transportat prin sistemul nervos)

Vital (scaun = inimă, purtat prin artere, manifestându-se prin impulsuri)

Fizic (scaun = ficat, transportat prin vene)

Creier = sediul gândirii, c intrarea simțului și a mișcării

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Trei tipuri de boli

- Datorită deranjării celor 4 umori
- Datorită deranjării țesuturilor
- Datorită deranjării organelor

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Instrumente de diagnostic comune ca cele hipocratice

Puls / Sfigmologie

Deja în uz din perioada Praxagoras și Herophilus

7 tratat galenic și 1 tratat pseudo-galenic:

- ✓ De usu pulsuum
- ✓ De pilsibus ad tirones
- ✓ De pulsuum differentia
- ✓ De dignoscendis pulsibus
- ✓ De causis pulsuum
- ✓ De praesagitione ex pulsibus
- ✓ Synopsis librorum suorum sedecim de pulsibus
- ✓ De pulsibus ad Antonium (spurious)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Exemplu de instrument de diagnosticare: Pulse

Galen

„Cu pulsul, diagnosticăm ceea ce este prezent și prognozăm ce se va întâmpla”

- Contractia simultana a inimii si arterelor. Când ventriculii se contractă, arterele se contractă și ele, în timp ce se dilată, arterele se extind.
- Când arterele se contractă, valva aortică este deschisă.
Când arterele se dilată, valva aortică este închisă

Funcțiile de bază ale arterelor = colectarea aerului în timpul dilatației și expulzarea aerului în timpul contracției

Arterele sunt elastice, în timp ce venele nu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

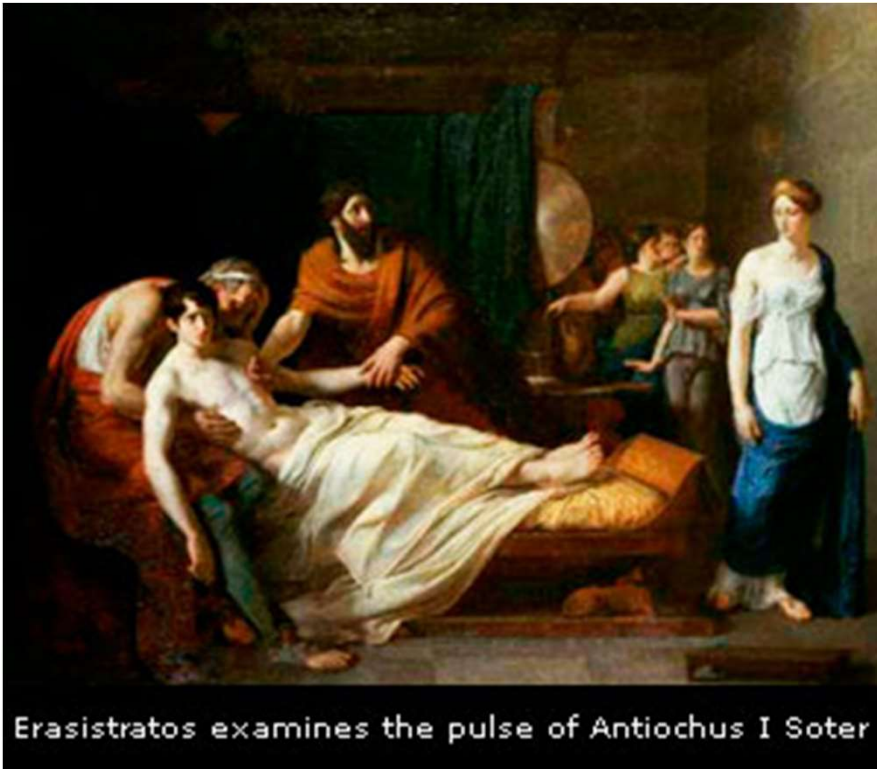
The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

- **Sfigmologia antică a fost așezată pe motive exacte**
- **Diferențierea și analiza exactă a impulsurilor**
- **Tipuri de impulsuri și localizarea funcției lor în inimă încă de la Praxagoras și Herophilus**
- **Fiecare defecțiune a fost evidentă prin impuls = întotdeauna datorită amestecului prost de umori și elemente**
- **Termeni calitativi și cantitativi de diferite grade, cum ar fi mici, rapizi, duri, groși etc.**
- **Corpul și temperamentul afectează pulsul (de exemplu, o persoană caldă în mod natural are un puls mai mare, mai rapid și mai gros, dar nu și mai puternic). Persoanele subțiri au impulsuri mari, dar mai puțin groase - de vreme ce slăbiciunea oferă mai mult spațiu pentru dilatarea arterelor.**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Galen

3 obiective terapeutice:

Refacerea temperamentului natural, de obicei cu ajutorul „contrariilor”

Restabilirea normalității în părțile organice care nu au dimensiuni, număr, structură sau poziție - atunci când abaterea împiedică funcționarea. Utilizarea intervenției chirurgicale sau a altor mijloace

Restabilirea continuității sau a unității atunci când există dizolvare. Utilizarea intervenției chirurgicale cu îngrijire postoperatorie adecvată sau utilizarea medicamentelor

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Galen

Metode de sângerare

Venesectie

Îndepărtează 2 tipuri de sânge „dăunător”:

-sângerul care este intrinsec „dăunător” deoarece nu îndeplinește funcția de bază a sângelui (adică hrana) - utilizarea venezeției este periculoasă!

-sângerul „dăunător” deoarece se află în surplus într-o anumită zonă a corpului, creând pletora

Tipuri de pletore:

Dinamic: datorită incapacității puterii excretive naturale appears apare sepsisul

Mecanic: datorită supraumplerii - vasele se măresc în mod natural datorită surplusului de sânge occurs are loc ruperea vasului

Dacă pletora apare din cauza supraîncălzirii sângelui ? febră ? aplicarea venezeției pentru a evita inflamația

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Galen

Venesecție

Indicații

Cele mai frecvente: gravitatea unui caz, ținând cont de starea generală a pacientului

În: angina pectorală, peripneumonie cu sens de sufocare, sinanșă, suprimarea sângelui menstrual, oftalmie, anorexie, anoiie, hiperactivitate, letargie, gută, artrită, epilepsie, melancolie, pleurită, hepatită etc.

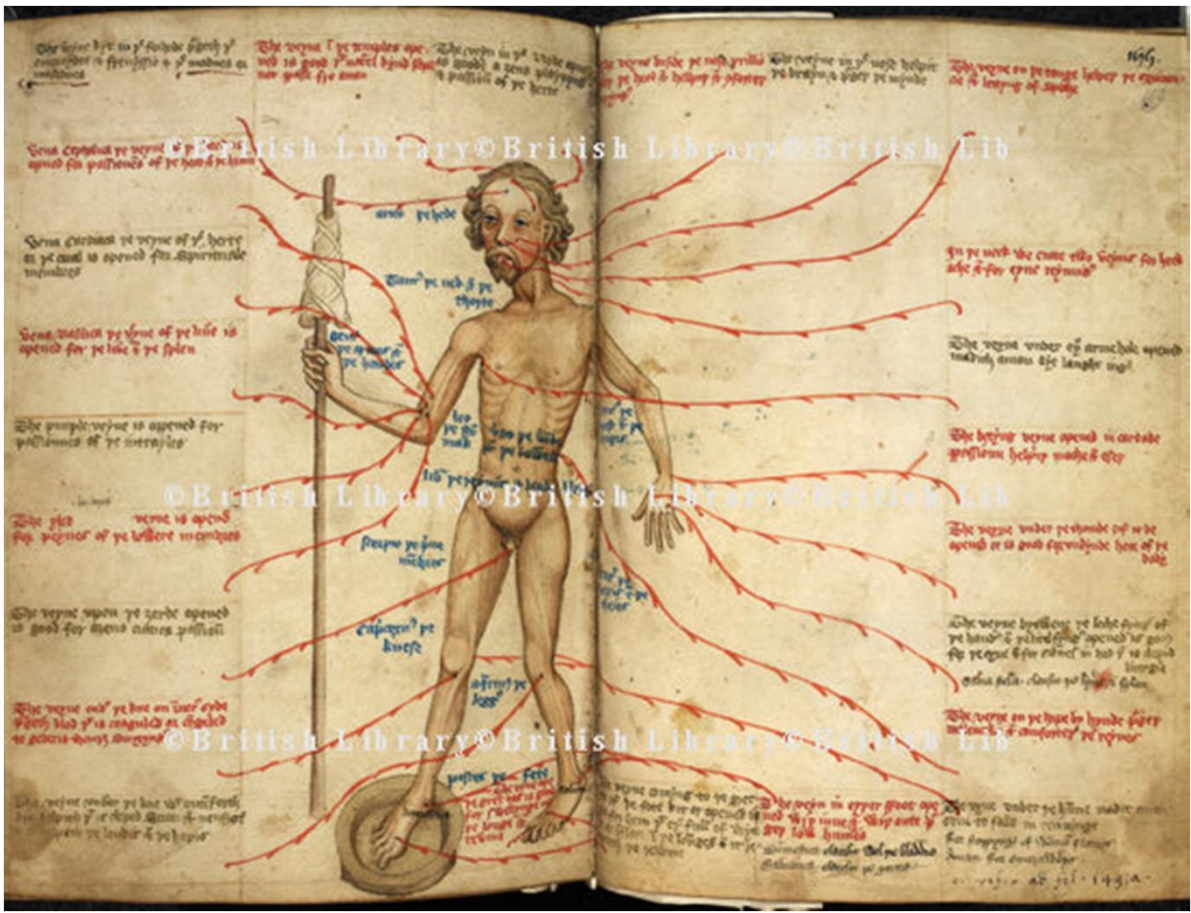

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Ms Harley 3719, 15th c.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

2018-1-ES01-KA203-050606

ALTE MIJLOACE TERAPEUTICE ANTICE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Cupe

Referință în papirusul Ebers pentru extragerea unui corp străin Utilizați în Asclepieia

Scop: extragerea surplusului de sânge (cupe cu scarificări)

2 tipuri de cupe:

- instrument ușor convex cu gură mică, rotundă și mâner lung, dar ușor
- Se utilizează în cazurile în care sângele trebuie extras dintr-o zonă mai adâncă
„Această cupă trage în linie directă și atrage fluide împrăștiate spre țesut”

- cu gura mare, rotunda

Utilizare:

- când durerea se extinde în toate țesuturile, deoarece „atrage materialul nesănătos din cât mai multe zone posibil la locul potrivit”
- când reul blochează structurile interioare, deoarece atrage mai mult material din țesuturi

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Lipitori

Prima (??) utilizare medicală înregistrată a lipitorului într-un mormânt egiptean (1567-1308 î.Hr.)

Nicander sau Themisson: prima (??) mărturie scrisă

Nicandru: folosirea lipitorului după mușcătura unui animal otrăvitor

Galen:

Mod de utilizare: lipitorii ar trebui să rămână într-un recipient o zi și să fie hrăniți cu puțin sânge, pentru a reduce „otravă”. Puneți lipitorul în apă caldă și curățați-l cu un burete. Curățați zona de aplicare cu niter. Zgârieți zona cu unghiile pentru a crește circulația și frecați-o cu ulei cald. Când este nevoie să extrageți lipitorul, frecați-l cu sare sau cenușă. După extragerea lipitorului, aplicați o ceașcă pentru a extrage „otravă”. Dacă hemoragia continuă, frecați cu chimen sau făină.

Indicație: surplus de sânge, mai ales dacă provoacă unele boli

Antyllus: lipitorii trag sânge superficial. Utilizați atunci când pacientul se teme de scarificări sau dacă zona este prea mică sau goală pentru a utiliza cupe

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Cauterizare

Utilizare hipocratică în:

-Boli persistente ale capului: 8 cauterii de fier (2 lângă urechi, 2 pe cea din spate, 2 pe gât și 2 pe nas, lângă ochi). Ardeți profund arterele din spatele urechilor, până când acestea încetează să palpitate

-Boli ale ochilor: în oftalmie pe vasele capului

în edemul pleoapelor caut cauterizare internă a pleoapelor cu grijă să nu se deterioreze „cartilajul”

Celsus:

- **În oftalmia seroasă: pe arterele temporale și occipitale / incizie pe partea superioară a capului și cauterizează craniul până se decojeste**
- **În epilepsie**

Celsus / Galen: în ftiză 1 scarificare sub bărbie, 1 pe gât, 2 pe fiecare piept, 2 sub scapula

Hipocrate / Aretaeus / Celsus: în abcesele ficatului

Toți autorii îl prescriu pentru „cancer”

Arteriotomie

Celsus: în bolile oftalmice

Galen: în vertij, dureri de cap cronice, boli oftalmice

Descrierea lui Antyllus:

Incizia arterei existente peste ceafă, sub vârful capului, între tendoanele mari (artera occipitală?). Alternativ, incizia arterei existente în spatele urechilor (artera auriculară sau temporală posterioară?).

„Acesta din urmă ar trebui rar incizat, deoarece este de dimensiuni mari, situat foarte aproape de mușchi și împletit cu multe membrane”. Cel mai bun este occipitalul: o incizie este efectuată până la os, care este despicat de carne. Apoi, „gurile” arterei sunt legate. „Este mai ușor să se izoleze artera prin plasarea sub un instrument cu două tăișuri, făcând o incizie mică și parțială a vaselor. Când a zburat suficient sânge, instrumentul trebuie îndepărtat ușor, iar chirurgul trebuie să incizeze pe partea dintre ligături”. În acest fel, artera nu se va reuni și nu există pericol de hemoragie, deoarece gurile arterelor se retrag spre carne.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](#)

Arteriotomie

Descrierea lui Severus

Arteriotomia poate avea loc în diferite părți ale capului. Artera din spatele capului trebuie utilizată în cefalee intensă, gangrenă sau boli oftalmice ale corneei sau în caz de prolaps ocular.

Radeți zona, luați pulsul, numărați 3 degete în spatele urechilor. Incizia ar trebui să aibă forma unei cruci, până când bisturiul găsește osul. Pericraniul trebuie răzuit meticulos și medicul ar trebui să aștepte până când a zburat mult sânge (până când pacientul leșină sau până când durerea este intolerabilă). Apoi, trebuie așezat un tencuială de in de mărimea inciziei, înmuiată în oțet și apă. Dacă acest lucru nu se poate face, un bandaj este strâns legat în jurul capului. În ziua următoare, bandajul trebuie înmuiat cu vin și ulei. În a treia zi, bandajul trebuie îndepărtat. Medicul șterge orice umiditate de pe rană, care ar trebui să fie răzuită până când sângerează. Medicamentele care promovează vindecarea ar trebui, de asemenea, să fie aplicate.

Incizii

Pentru numeroase boli / traume externe sau interne

Celsus: hernii (gușă, hernie ombilicală, hernie intestinală, epiplocele, sarcocele, varicocele, bubonocel, hidrocel)

Exemplu de hernie ombilicală

- **Cauze: ruptura intestinului pe ombilic, scurgere de lichid din ombilic sau ruptura simultana a omentului si intestinului in ombilic.**
- **Cum să diagnostichezi?**
- **În ruptura intestinală: distensia nu este nici dură, nici moale; scade când se aplică frig în timp ce crește când se aplică fierbinte sau când pacientul își ține respirația. Când pacientul se întinde pe spate, distensia scade deoarece intestinul revine la poziția sa.**
- **În ruptura omentului: distensia este moale, „mare la rădăcină și mai subțire spre vârf”. Dacă cineva încearcă să-l apuce, acesta alunecă.**
- **În ruptura simultană a intestinelor și a omentului: carnea este tare. Când pacientul se întinde pe spate, distensia nu dispare și nu se diminuează cu presiunea**

- Cum se tratează copiii între 7-14 ani:

Marcăm rădăcina distensiunii cu cerneală, apoi o apăsăm cu degetele.

Tragem ombilicul în exterior și legăm strâns cu firul peste marcajele de cerneală. Partea de după ligare trebuie arsă cu substanțe caustice, iar rana trebuie tratată ca o arsură.

Această tehnică nu trebuie utilizată pentru hernii mari.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

© British Library © British Library © British Lib

© British Library © British Library © British Lib

© British Library © British Library © British Lib

Operații pe cap, Sloane 1977, ~ 1300

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution - Non-commercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

